

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai
LRVkanceliarija@lr.v.lt

2021-06- Nr. A51 /21
I Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GĖLO POŽEMINIO VANDENS GAVYBOS GRĘŽINIŲ ĮTEISINIMO LAIKINO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. X-764 13, 14 IR 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Vilniaus miesto savivaldybė susipažino su Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projektu Nr. XIVP-144(2) (toliau – Laikinojo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 13, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-146(2) (toliau kartu - Įstatymų projektai) ir teikia pastabas bei pasiūlymus.

Dėl Laikinojo įstatymo projekto

Visa Vilniaus miesto savivaldybės teritorija yra viešojo vandens tiekimo teritorija, bet ir viešojo vandens tiekimo teritorijoje yra zonų, kuriose vandens tiekimo infrastruktūros šiuo metu nėra. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planuose yra nustatytos sąlygos, kada yra privaloma jungtis prie centralizuotų vandentiekio tinklų. Laikinojo įstatymo projektas gali klaidinti, nes nenurodo konkrečių sąlygų, kada gali būti laikinai naudojami gręžiniai, bet imperatyviai nustato visoje viešojo vandens tiekimo teritorijoje, jei jos dalyje yra geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, savivaldybei nepritari gręžinių naudojimui. Siūlome papildyti Laikinojo įstatymo projektą ir nustatyti, kad savivaldybė teikia pagrįstą nuomonę dėl pritarimo **ar nepritarimo** naudoti gręžinį, atsižvelgiant į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus, kuriuose yra nustatytos konkrečios sutikimams įrengti ar neleisti įrengti gręžinius sąlygos. Atsižvelgiant į tai, siūlome Laikinojo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, norintis šį gręžinį įregistruoti Žemės gelmių registre, turi gauti savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama naudoti anksčiau įrengtą gręžinį, vykdomosios institucijos pritarimą. Jis savivaldybės vykdomajai institucijai teikia paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį aplinkos ministro nustatyta tvarka. Savivaldybės vykdomoji institucija, atsižvelgdama į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus arba į savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą, pateikia pagrįstą nuomonę dėl pritarimo **ar nepritarimo** naudoti gręžinį. Savivaldybės vykdomoji institucija gali nepritari naudoti gręžinį,

tik jeigu gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta **ar įrengiama** geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra.“

Dėl Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 13, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

Pagal Įstatymų projektų aiškinamąjį raštą Laikinojo įstatymo projektas skirtas neregistruotų gręžinių įteisinimui ir institucijų taikomų sankcijų už požeminio vandens išteklių gavybą neturint gręžinio paso ar privalomo leidimo požeminio vandens ištekliams išgauti, apribojimui.

Tačiau, sprendžiant gręžinių įteisinimo klausimą, neaišku, koku pagrindu yra keičiama Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 6 dalis, nustatant, kad „Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama viešajam geriamojo vandens tiekimui ir (arba) nuotekų tvarkymui, ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama paviršinių nuotekų tvarkymui, turi būti savivaldybės institucijos iniciatyva **iki 2023 m. gruodžio 31 d.** perduodama savivaldybei arba viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui ar paviršinių nuotekų tvarkytojui“.

Ši dalis nustato visos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros perdavimą, kuris pastoviai yra vykdomas pagal pasirašytas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros statybos sutartis, susitarimus su statytojais ir perdavimo terminai yra fiksuoti sutartyse, taip pat pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymą pasirašytas ir pasirašomas sutartis, kuriose gali būti nustatyti vėlesni terminai. Todėl nepritariame Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies pakeitimui, nustatant infrastruktūros perdavimo terminą.

Aiškinamajame rašte pateikta informacija: „Atkreiptinas dėmesys, kad GVTNT įstatyme numatyta, jog savivaldybė arba šios savivaldybės (savivaldybių) kontroliuojama įmonė, privalo naudoti ir prižiūrėti nuosavybės teise ar kitaip teisėtai valdomą ir (arba) naudojamą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą ir bešeimininkę infrastruktūrą. Už bešeimininkės infrastruktūros, naudojamos viešosioms geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugoms teikti, eksploatavimo ir remonto sąnaudas apmoka savivaldybės ir geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai. Atsižvelgiant į tai, įstatymų nuostatų visuma leidžia teigti, kad savivaldybės turėdamos Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę, būdamos atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą, įgyvendindamos minėtus teisės aktus ir užtikrindamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų, kaip viešojo intereso paslaugų, teikimo prieinamumą visiems gyventojams, turi teisę ir pareigą perimti minėtą infrastruktūrą, kad būtų užtikrintas minėtų paslaugų teikimas, tačiau infrastruktūros perėmimas vyksta vangiai“.

Informuojame, kad Vilniaus miesto savivaldybė ir UAB „Vilniaus vandenys“ yra parinkę rangovą ir pasirašę sutartį bešeimininkės infrastruktūros priežiūrai ir avarijų šalinimui, skiriamos lėšos (apie 500000 Eur/metus), pastoviai atnaujinamas bešeimininkių tinklų sąrašas, savivaldybės vardu įregistruojamas turtas. Reiktų atkreipti dėmesį, kad bešeimininke infrastruktūra gali būti pripažįstamas turtas, kuris yra naudojamas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugai teikti, bet ne visas turtas ir infrastruktūra, minint neperimtus gręžinius, kurie nėra viešosios paslaugos teikimo infrastruktūra, kurių neaiški būklė, niekas nesikreipė į savivaldybę dėl privataus gręžinio perdavimo ir ši prievolė savivaldybėms nėra taikoma.

Taip pat informuojame, kad aiškinamajame rašte pateikiama informacija „kad nepaisant to, kad vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo, Geriamojo vandens įstatymo ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – GVTNT įstatymas) nuostatomis, savivaldybių institucijoms priskirta organizuoti ir koordinuoti geriamojo vandens išgavimą, tiekimą ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje, o taryboms organizuoti

geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų, būtinų viešajam geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui, perdavimą ar naudojimą, preliminariais duomenimis Lietuvoje neperimtų gręžinių vis dar yra likę apie 400. Gręžinių vanduo, neaišku kokios kokybės, vietinių gyventojų yra naudojamas siekiant apsirūpinti geriamuoju vandeniu“, tačiau nėra informacijos, kokie tai yra gręžiniai, ar jie registruoti, ar atitinka nustatytus reikalavimus viešajam geriamojo vandens tiekimui. Taip pat kokia yra išgaunamo vandens kokybė, ar atitinka Lietuvos higienos normų nustatytus reikalavimus viešajam geriamojo vandens tiekimui, ar yra įrengta atitinkanti reikalavimus geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, kokios reikalingos investicijos užtikrinti patikimą vandens tiekimą, perėmus gręžinius.

Kadangi Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies pakeitimas galimai susijęs su gėlo vandens gavybos gręžinių įteisinimu ir perdavimu savivaldybėms ir vandens tiekėjams, siūlome pateikti detalesnę informaciją apie paminėtus 400 neperimtų gręžinių, kad galima būtų įvertinti jų atitikimą reikalavimams.

Taip pat pažymime, kad aiškinamajame rašte yra pateikta išvada, kad „Projektų įgyvendinimui papildomo valstybės lėšų poreikio nenumatoma“. Informuojame, kad jeigu aptariamieji Įstatymų projektai bus priimti neatsižvelgus į savivaldybės pastabas ir liks prievolė savivaldybėms perimti geriamojo vandens gręžinius, neatsižvelgiant į jų tinkamumą naudoti ir techninę būklę, įstatymų įgyvendinimui bus reikalingos papildomos valstybės lėšos, kurių poreikį nustatysime atlikę būklės vertinimą.

Mero pavaduotojas

Valdas Benkuskas

